WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU EDUKACJA OBYWATELSKA

Rok szkolny 2026/2027
Klasa III technikum

I. Zasady oceniania i charakter przedmiotu

Wymagania edukacyjne z przedmiotu edukacja obywatelska określają oczekiwany poziom wiedzy, umiejętności i samodzielności ucznia oraz zasady oceniania jego pracy.

Edukacja obywatelska ma charakter praktyczny. Celem przedmiotu jest nie tylko poznanie zasad funkcjonowania państwa, prawa i życia publicznego, lecz także rozwijanie umiejętności korzystania z tej wiedzy w rzeczywistych i symulowanych sytuacjach życia obywatelskiego.

Ocenie podlega zatem zarówno stopień opanowania wiadomości, jak i umiejętność ich wykorzystania, jakość wykonywanych zadań, aktywność podczas lekcji, samodzielność, umiejętność analizowania informacji i argumentowania, współpraca z innymi oraz udział w działaniach obywatelskich i projektach.

Wymagania dotyczące treści nauczania mają charakter ramowy. Wskazują główne obszary, które uczeń powinien opanować, natomiast dobór przykładów, materiałów, problemów, ćwiczeń i form pracy może być dostosowywany do aktualnych wydarzeń, potrzeb uczniów, możliwości szkoły oraz charakteru realizowanych działań.

Tematy oznaczone w programie nauczania jako fakultatywne są w ramach realizowanego programu traktowane jako element obowiązkowy.

II. Zakres treści nauczania w klasie III

W klasie III technikum realizowane są treści dotyczące przede wszystkim funkcjonowania państwa, władzy publicznej, demokracji, prawa, praw człowieka oraz aktywności obywatelskiej.

1. Polska – władza i świat polityki

Uczeń poznaje zasady funkcjonowania władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej w Polsce, ich kompetencje i wzajemne relacje.

W szczególności omawiane są:

- władza ustawodawcza i jej funkcje,
- proces stanowienia prawa w Polsce,

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- Rada Ministrów i administracja rządowa,
- sądy i trybunały,
- zasada podziału i równowagi władz,
- partie polityczne i życie polityczne,
- bieżące problemy polityk publicznych,
- przejrzystość życia publicznego i kontrola obywatelska,
- społeczeństwo obywatelskie,
- media, media społecznościowe, manipulacja i dezinformacja,
- relacje państwo – Kościoły i inne związki wyznaniowe.

W ramach realizacji programu mogą być podejmowane również zagadnienia dotyczące odpowiedzialnego przywództwa, polaryzacji społecznej i politycznej, przemian społecznych i politycznych w Polsce XX i XXI wieku oraz innych aktualnych problemów życia publicznego.

2. Demokracja i prawo

Uczeń poznaje podstawowe zasady demokracji, państwa prawnego i systemu politycznego Polski oraz znaczenie prawa dla funkcjonowania jednostki i społeczeństwa.

W szczególności omawiane są:

- demokracja i inne reżimy polityczne,
- Polska w latach 1945–1989,
- proces demokratyzacji Polski po 1989 roku,
- zasady demokratycznego państwa prawnego,
- współczesne zagrożenia dla demokracji,
- wybory i podstawowe zasady prawa wyborczego,
- pojęcie i funkcje prawa,
- podstawowe dziedziny prawa,
- prawa człowieka i prawa obywatela,
- relacja obywatel – państwo,
- mechanizmy ochrony praw człowieka,
- przypadki naruszania praw człowieka,
- podstawowe formy zatrudnienia oraz związane z nimi prawa i obowiązki.

W zależności od realizowanego programu i potrzeb uczniów mogą być również podejmowane zagadnienia dotyczące populizmu, hierarchii źródeł prawa, ochrony dóbr osobistych, prawa karnego oraz innych praktycznych problemów prawnych.

III. Wymagania dotyczące wiedzy i umiejętności

Uczeń powinien stopniowo rozwijać umiejętność:

- posługiwania się podstawowymi pojęciami z zakresu edukacji obywatelskiej;
- wyjaśniania zasad funkcjonowania państwa i jego instytucji;
- rozpoznawania kompetencji poszczególnych organów władzy publicznej;
- rozumienia zależności między prawem, instytucjami państwa a sytuacją obywatela;
- korzystania z Konstytucji, ustaw i innych źródeł informacji prawnej;
- wyszukiwania potrzebnych informacji w wiarygodnych źródłach;
- analizowania tekstów, danych, wykresów, materiałów medialnych i dokumentów;
- odróżniania informacji od opinii oraz faktów od interpretacji;
- rozpoznawania manipulacji i dezinformacji;
- porównywania różnych stanowisk i argumentów;
- formułowania własnego stanowiska;
- uzasadniania własnego stanowiska za pomocą rzeczowych argumentów;
- uwzględniania argumentów i punktów widzenia innych osób;
- wyciągania wniosków z analizowanych materiałów;
- wykorzystywania wiedzy obywatelskiej do rozwiązywania praktycznych problemów;
- stosowania poznanych zasad i procedur w nowych sytuacjach;
- podejmowania działań wymagających samodzielności i odpowiedzialności.

Wymagania te mogą być realizowane za pomocą różnych zadań i form pracy. Konkretne ćwiczenia, materiały i przykłady nie stanowią zamkniętego katalogu sposobów realizacji wymagań.

IV. Praca ucznia na lekcji

Istotnym elementem oceniania jest bieżąca praca ucznia podczas zajęć.

Ocenie może podlegać w szczególności:

- przygotowanie do zajęć;
- aktywne uczestnictwo w lekcji;
- jakość wykonywanych zadań;
- samodzielność w wykonywaniu pracy;
- umiejętność korzystania z materiałów i źródeł;
- poprawność i trafność wyciąganych wniosków;
- umiejętność zastosowania wiedzy w praktyce;
- formułowanie i uzasadnianie własnego stanowiska;
- udział w dyskusji, debacie i pracy problemowej;
- umiejętność rzeczowego odnoszenia się do stanowisk innych osób;
- współpraca w parze lub grupie;
- terminowość i odpowiedzialność za powierzone zadania;
- jakość prezentowanych rezultatów pracy.

Szczególne znaczenie ma nie samo zabranie głosu, lecz merytoryczna wartość wypowiedzi i wykonywanych zadań.

Uczeń może uzyskać ocenę lub informację zwrotną zarówno za pojedyncze zadanie, jak i za dłuższy proces pracy nad określonym problemem.

Formy pracy mogą obejmować m.in. analizę dokumentów i źródeł, pracę z tekstem prawnym, analizę informacji medialnych, dyskusję, debatę, symulację, analizę przypadku, przygotowanie stanowiska, opracowanie rozwiązania problemu, pracę indywidualną oraz pracę zespołową.

Dobór tych form pozostaje w gestii nauczyciela i może być zmieniany w zależności od realizowanych treści oraz aktualnych potrzeb edukacyjnych.

V. Działania obywatelskie

Działania obywatelskie stanowią praktyczny element edukacji obywatelskiej i służą rozwijaniu sprawczości ucznia oraz umiejętności wykorzystywania wiedzy w rzeczywistych sytuacjach.

Uczeń realizuje wymagane działania obywatelskie samodzielnie lub we współpracy z innymi osobami. Mogą one przyjmować różne formy, odpowiednie do tematyki przedmiotu, możliwości organizacyjnych szkoły oraz aktualnych wydarzeń.

Działanie może polegać w szczególności na:

- udziale w debacie lub dialogu;
- kontakcie z przedstawicielami władz lub instytucji publicznych;
- przygotowaniu i upublicznieniu stanowiska w sprawie publicznej;
- zaangażowaniu w kampanię społeczną, zbiórkę lub wolontariat;
- przygotowaniu pisma, petycji lub innego dokumentu kierowanego do instytucji publicznej;
- analizie procesu wyborczego lub kampanii;
- udziale w konsultacjach społecznych;
- przeprowadzeniu badania, sondy lub wywiadu;
- przygotowaniu symulacji działania instytucji publicznej;
- analizie dostępności przestrzeni, usług lub produktów;
- wykonaniu innego praktycznego działania o porównywalnym charakterze.

Lista ta ma charakter przykładowy i nie ogranicza innych działań pozwalających uczniowi zastosować wiedzę i umiejętności obywatelskie w praktyce.

Przed podjęciem działania jego forma i zakres mogą zostać uzgodnione z nauczycielem.

Oceniając działanie obywatelskie, bierze się pod uwagę przede wszystkim:

- adekwatność działania do jego celu;
- stopień zaangażowania ucznia;
- samodzielność i odpowiedzialność;
- jakość wykonanej pracy;
- skuteczność lub użyteczność podjętego działania;
- umiejętność przedstawienia jego przebiegu i rezultatów;
- wyciągnięte wnioski i refleksję nad własnym działaniem.

Działanie powinno być udokumentowane w formie pozwalającej potwierdzić jego wykonanie oraz przedstawić jego przebieg i rezultat. Formę dokumentacji ustala się odpowiednio do charakteru działania.

VI. Projekty edukacyjne

W klasie III uczniowie realizują **dwa grupowe projekty edukacyjne**.

Projekty stanowią integralną część realizacji edukacji obywatelskiej. Nie są dodatkowym zadaniem oderwanym od programu, lecz służą praktycznemu wykorzystaniu wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć.

Tematyka i forma projektów mogą być różne. Projekt może odnosić się do aktualnego problemu społecznego, politycznego, prawnego lub obywatelskiego, do funkcjonowania instytucji i wspólnot, do możliwości podejmowania działań obywatelskich albo do innego zagadnienia związanego z celami edukacji obywatelskiej.

Projekt może mieć charakter badawczy, problemowy, społeczny, praktyczny lub łączyć kilka tych form.

W ramach projektu uczniowie w szczególności:

- określają cel i zakres pracy;
- planują sposób realizacji zadania;
- dzielą się odpowiedzialnością;
- wykonują przydzielone zadania;
- współpracują przy realizacji wspólnego celu;
- korzystają z odpowiednich informacji i źródeł;
- dokumentują przebieg pracy w zakresie odpowiednim do charakteru projektu;
- przedstawiają rezultat swojej pracy;
- dokonują podsumowania projektu.

Nie określa się z góry zamkniętego katalogu tematów, form ani rezultatów projektu. O wyborze konkretnego rozwiązania decydują charakter zadania, cele edukacyjne, możliwości realizacyjne oraz ustalenia nauczyciela z zespołem.

Ocenie projektu podlegają przede wszystkim:

- adekwatność rezultatu do założonego celu;
- jakość merytoryczna i praktyczna wykonanej pracy;
- stopień zaangażowania ucznia;
- samodzielność i odpowiedzialność;
- jakość współpracy w zespole;
- terminowość i wywiązywanie się z przyjętych zadań;
- umiejętność wykorzystania wiedzy i informacji;
- sposób przedstawienia rezultatów;
- indywidualny wkład ucznia w pracę zespołu;
- umiejętność wyciągania wniosków z przeprowadzonej pracy.

Ocena projektu uwzględnia zarówno rezultat wspólnej pracy, jak i indywidualny wkład poszczególnych uczniów. Ocena całego zespołu nie musi być zatem identyczna dla każdego jego członka.

Podczas pracy zespołowej nad realizacją projektu uczeń:

1. ustala cel projektu edukacyjnego (cel, który jest weryfikowany i akceptowany przez nauczyciela);
2. planuje działania i dzieli się odpowiedzialnością za ich realizację w ramach grupy projektowej;
3. tworzy harmonogram;
4. realizuje założone działania, wprowadzając konieczne zmiany;
5. dokumentuje podejmowane działania;
6. publicznie prezentuje rezultaty projektu edukacyjnego w sposób ustalony z nauczycielem;
7. podsumowuje projekt edukacyjny oraz współpracę w zespole przy jego realizacji.

Działania obywatelskie i projekt są oceniane, obligatoryjne, brak oddania skutkuje oceną niedostateczną. Terminy określa nauczyciel.

VII. Wymagania na poszczególne oceny

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- posiada podstawowe wiadomości dotyczące omawianych zagadnień;

- rozpoznaje podstawowe pojęcia obywatelskie, polityczne i prawne;
- wskazuje najważniejsze instytucje państwowe i ich podstawowe zadania;
- rozpoznaje podstawowe prawa i obowiązki obywatela;
- odczytuje podstawowe informacje z prostych materiałów;
- wykonuje proste zadania, korzystając w razie potrzeby z pomocy nauczyciela;
- podejmuje próbę przedstawienia własnego stanowiska;
- uczestniczy w pracy zespołowej;
- wywiązuje się z powierzonych mu podstawowych zadań w ramach działań obywatelskich i projektów.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- posiada podstawową wiedzę dotyczącą omawianych zagadnień;
- poprawnie posługuje się podstawowymi pojęciami;
- wyjaśnia podstawowe zasady funkcjonowania państwa i instytucji publicznych;
- wskazuje podstawowe prawa i obowiązki obywatela;
- wyszukuje podstawowe informacje w dostępnych źródłach;
- wykonuje typowe zadania przy niewielkiej pomocy nauczyciela;
- formułuje proste wnioski;
- przedstawia własne stanowisko w prostych sprawach;
- wykonuje powierzone zadania w pracy zespołowej;
- uczestniczy w działaniach obywatelskich i projektach.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- dobrze opanował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach;
- poprawnie i samodzielnie posługuje się pojęciami;
- wyjaśnia zasady funkcjonowania państwa, prawa i instytucji publicznych;
- analizuje typowe problemy społeczne, polityczne i prawne;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- odróżnia fakty od opinii i rozpoznaje podstawowe formy manipulacji;
- formułuje własne stanowisko i potrafi je uzasadnić;
- samodzielnie wykonuje typowe zadania;
- aktywnie uczestniczy w pracy lekcyjnej;
- odpowiedzialnie wykonuje powierzone zadania w działaniach obywatelskich i projektach.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach;
- swobodnie posługuje się poznanymi pojęciami;
- samodzielnie analizuje problemy społeczne, polityczne i prawne;
- dostrzega zależności między zjawiskami i procesami;
- sprawnie korzysta z różnych źródeł i potrafi ocenić ich wiarygodność;
- porównuje różne stanowiska;
- formułuje własne stanowisko i rzeczowo je uzasadnia;
- potrafi zastosować wiedzę w nowych sytuacjach;
- samodzielnie rozwiązuje bardziej złożone zadania;
- aktywnie i odpowiedzialnie uczestniczy w pracy na lekcji;
- dobrze współpracuje z innymi;
- samodzielnie i odpowiedzialnie realizuje zadania w działaniach obywatelskich i projektach.

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- w pełni i w sposób pogłębiony opanował wymagane wiadomości i umiejętności;
- samodzielnie wykorzystuje wiedzę w różnych, także nowych sytuacjach;
- krytycznie analizuje informacje, źródła, argumenty i stanowiska;
- sprawnie łączy informacje pochodzące z różnych źródeł;
- formułuje trafne, samodzielne wnioski;
- potrafi analizować złożone problemy i proponować ich rozwiązania;
- wykazuje bardzo wysoki poziom samodzielności;
- wnosi istotny wkład w pracę zespołu;
- bardzo dobrze wykorzystuje wiedzę i umiejętności w działaniach praktycznych;
- potrafi twórczo wykorzystać poznane metody i narzędzia w nowych zadaniach;
- wyróżnia się jakością, samodzielnością i odpowiedzialnością wykonywanej pracy.

Ocena celująca nie jest uzależniona od wykonania jednego konkretnego typu zadania. O poziomie osiągnięć decyduje całościowy stopień samodzielności, rozumienia, wykorzystania wiedzy oraz jakość pracy ucznia.

VIII. Dokumentowanie pracy i działań

Przebieg pracy ucznia może być dokumentowany w zeszycie, materiałach wykonanych podczas lekcji, portfolio obywatelskim, dokumentacji projektowej lub innej formie odpowiedniej do rodzaju zadania.

Dokumentacja powinna umożliwiać ocenę nie tylko końcowego rezultatu, ale – w razie potrzeby – również przebiegu pracy, indywidualnego wkładu ucznia i jego refleksji nad wykonanym zadaniem.

Forma dokumentacji może być dostosowana do charakteru działania lub projektu.

IX. Zasady ustalania oceny rocznej

Ocena roczna uwzględnia całoroczną pracę ucznia oraz stopień osiągnięcia wymagań edukacyjnych.

Pod uwagę bierze się łącznie:

- opanowanie wiedzy i umiejętności związanych z realizowanymi treściami;
- jakość i systematyczność pracy podczas lekcji;
- wykonywanie zadań indywidualnych i zespołowych;
- umiejętność praktycznego wykorzystania wiedzy;
- aktywność i samodzielność;
- realizację działań obywatelskich;
- udział w projektach edukacyjnych i indywidualny wkład w ich realizację;
- rozwój umiejętności analizowania informacji, argumentowania i rozwiązywania problemów.

Żaden pojedynczy rodzaj aktywności nie przesądza samodzielnie o ocenie rocznej. Ocena powinna odzwierciedlać rzeczywisty poziom osiągnięć ucznia oraz jakość jego całorocznej pracy.

W ocenianiu szczególne znaczenie ma praktyczne wykorzystanie wiedzy. Samo zapamiętanie wiadomości, bez umiejętności ich zastosowania, nie jest wystarczające do uzyskania wysokiej oceny.

W przypadku projektów i działań obywatelskich uwzględnia się zarówno rezultat pracy, jak i indywidualne zaangażowanie ucznia.

Uczeń otrzymuje informację zwrotną dotyczącą wykonywanych zadań, w szczególności wskazującą mocne strony pracy oraz elementy wymagające poprawy. W zależności od rodzaju zadania możliwe jest również wykorzystanie samooceny i oceny koleżeńskiej.

X. Postanowienia końcowe

Wymagania edukacyjne określają oczekiwane osiągnięcia ucznia i podstawowe kryteria ich oceniania. Nie stanowią zamkniętego katalogu wszystkich ćwiczeń, przykładów, materiałów, działań ani projektów realizowanych podczas zajęć.

Nauczyciel może dobierać i modyfikować formy pracy, przykłady, problemy, materiały oraz sposoby praktycznego zastosowania wiedzy odpowiednio do aktualnych wydarzeń, zainteresowań uczniów, ich potrzeb edukacyjnych i możliwości organizacyjnych.

W szczególności dopuszczalne jest realizowanie projektów i działań, które nie zostały wymienione w niniejszym dokumencie, jeżeli pozostają związane z celami edukacji obywatelskiej i pozwalają na rozwijanie oraz ocenę określonych w nim wiedzy i umiejętności.

Wymagania edukacyjne są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa oświatowego oraz statutem szkoły.

Załącznik
Katalog przykładowych działań obywatelskich i projektów edukacyjnych

1. Aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny, prezentowanie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowanie dialogu z osobami o odmiennych poglądach

I. Weź aktywny udział w debacie lub dialogu

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• zabranie głosu,

• wyrażenie stanowiska,

• wartość merytoryczna wypowiedzi, w tym argumentacji,

• polemika,

• szacunek dla adwersarzy.

2. Aktywny udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego uczeń zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów

II. Zadaj pytanie przedstawicielowi władz podczas spotkania

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• zabranie głosu,

• zadanie pytania,

• merytoryczna jakość pytania dotyczącego kompetencji przedstawiciela organu władzy publicznej,

• relacja ze spotkania,

• szacunek dla adwersarzy.

3. Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach

III. Weź udział w organizacji obchodów ważnych świąt i rocznic

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• stopień i zakres zaangażowania w przygotowanie obchodów,

• obchody organizowane poza działalnością szkoły (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły),

• aktywna rola w obchodach.

4. Sformułowanie i opublikowanie własnej opinii w ważnej dla ucznia sprawie publicznej w lokalnych lub szkolnych mediach, z poszanowaniem poglądów innych i z poszanowaniem demokratycznego porządku prawnego

IV. Wyraź swoje poglądy w ważnej dla Ciebie sprawie publicznej w artykule lub innym materiale medialnym

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• opinia dotyczy ważnej dla ucznia/uczennicy sprawy publicznej,

• jest to opinia własna, nie opinia innych osób,

• jest uargumentowana lub/i zawiera kontrargumenty,

• opinia została sformułowana z poszanowaniem poglądów innych i demokratycznego porządku prawnego,

• opinia została upubliczniona, opublikowana w lokalnych lub szkolnych mediach,

• w opinii zastosowano kontrargumenty.

5. Zorganizowanie kampanii społecznej lub zbiórki na wybrany przez ucznia cel, w ramach której uczeń zachęca do udziału innych ludzi lub instytucje

V. Zorganizuj kampanię społeczną lub zbiórkę na wybrany przez siebie cel

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• jasno określony cel zbiórki/kampanii,

• przygotowanie materiałów promocyjnych (np. plakaty, ulotki) związanych ze zbiórką/kampanią,

• akcja promocyjna, która pokazuje dotarcie do szerszego odbiorcy – osób lub instytucji,

• przeprowadzenie kampanii społecznej/zbiórki,

• przekazanie zebranych środków na wskazany cel (terminowość),

• transparentność zbiórki i zachowanie wysokich standardów przejrzystości zasad (zwłaszcza przy zbiórce pieniężnej).

6. Nawiązanie współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym przedstawienie na forum klasy efektów swojego zaangażowania

VI. Pomagaj jako wolontariusz w ważnej dla Ciebie sprawie

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• potwierdzenie przepracowania określonej liczby godzin (np. ewidencja czasu, zaświadczenie),

• relacja z pracy wolontariusza w formie dokumentacyjnej, na forum klasy lub szkoły.

7. Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe

VII. Przygotuj wniosek o realizację projektu w ramach budżetu obywatelskiego lub uczniowskiego

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• właściwy formularz wniosku,

• odpowiedź na wszystkie pytania wniosku/formularza,

• jasno określony cel projektu,

• zaproponowane działania w odniesieniu do celu,

• odniesienie wydatków do planu działań,

• przejrzystość planowanego budżetu.

Pytania zawarte w propozycji działania obywatelskiego

• nazwa projektu,

• zasięg zgłaszanego projektu,

• lokalizacja projektu,

• skrócony opis projektu,

• uzasadnienie realizacji projektu,

• temat projektu,

• potencjalni odbiorcy projektu,

• szacunkowy koszt realizacji projektu.

8. Napisanie i wysłanie (opublikowanie) petycji, listu lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla ucznia sprawie

VIII. Napisz petycję w ważnej dla Ciebie sprawie

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• wartość formalna – czy jest to petycja, list lub list otwarty,

• sprawa dotyczy ucznia/uczennicy,

• sprawa jest ważna dla ucznia/uczennicy,

• wartość merytoryczna przygotowanego dokumentu, określenie swoich racji przemawiających za podjęciem działania,

• potwierdzenie poparcia innych osób, np. podpisy,

• potwierdzenie dostarczenia petycji/listu/listu otwartego.

9. Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej

IX. Wystartuj w szkolnych wyborach

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• kandydowanie w wyborach,

• zgodność dokumentów przedstawionych przez kandydata z wymogami formalnymi danej szkoły lub młodzieżowej rady,

• program wyborczy,

• plan kampanii wyborczej,

• ulotki, plakaty.

Przykładowe uniwersalne dokumenty związane z wyborami w szkole:

• zawiązanie sztabu wyborczego,

• wniosek o rejestrację kandydata w wyborach,

• lista poparcia,

• pełnomocnictwo dla osoby, która reprezentuje kandydata,

• oświadczenia dotyczące braku przeciwwskazań (np. obowiązywania nałożonych kar) do kandydowania.

10. Przygotowanie dokumentów koniecznych do zgłoszenia zgromadzenia (protestu lub pikiety)

X. Przygotuj dokumenty konieczne do zgłoszenia zgromadzenia

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• przygotowane są wszystkie dokumenty związane z danym działaniem, np. pikietą/protestem,

• dokumenty są wypełnione zgodnie z wymaganiami formalnymi i merytorycznymi,

• dokumenty zostały przedłożone (przygotowane) w wymaganym terminie,

• informacja o spełnianiu procedur bezpieczeństwa,

• przygotowany plan protestu/pikiety – cel, organizacja.

11. Wypełnienie wniosku o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu

XI. Wypełnij wniosek o wydanie paszportu, dowodu osobistego, prawa jazdy lub innego dokumentu

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• identyfikacja sprawy urzędowej do załatwienia,

• wypełniony aktualny/stosowny formularz/wniosek,

• wypełnione informacje są poprawne – zgodnie z przedłożonymi danymi,

• wypełniono wszystkie wymagane rubryki.

Ewentualnie:

• dołączono wymagane załączniki,

• złożono wniosek.

12. Dokonanie analizy programu wyborczego oraz kampanii wybranej partii lub kandydata

XII. Przeanalizuj program wyborczy i kampanię partii politycznej lub kandydata

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• wybór kampanii wyborczej partii lub kandydata,

• analiza aktualnej kampanii wyborczej partii lub kandydata (w trakcie kampanii),

• porównanie dokumentów programowych (partii lub kandydata) z kampanią i wyciągnięcie wniosków,

• analiza przygotowana w formie pisemnej,

• analiza została zaprezentowana nauczycielowi lub na forum klasy.

13. Uczestnictwo w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom

XIII. Weź udział w konsultacjach społecznych na wybrany temat

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• zapoznanie się z tematem konsultacji społecznych/wysłuchania publicznego; merytoryczne przygotowanie się do udziału,

• udział w konsultacjach społecznych lub wysłuchaniu publicznym,

• napisanie własnej opinii na podstawie konsultacji społecznych/wysłuchania publicznego,

• przekazanie opinii odpowiednim władzom lub w trakcie konsultacji.

14. Przeprowadzenie sondy szkolnej lub ulicznej na wybrany temat, a następnie zaprezentowanie jej wyników

XIV. Zorganizuj sondę szkolną lub uliczną

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• zaplanowanie sondy szkolnej lub ulicznej,

• przygotowanie pytań,

• przeprowadzenie badań/sondy (min. 20 dla sondy),

• opracowanie wyników sondy i wniosków,

• prezentacja wyników na forum klasy lub nauczycielowi.

15. Przeprowadzenie i udokumentowanie wywiadu ze świadkiem historii najnowszej (np. kombatantem) lub inną ważną postacią lokalną

XV. Przeprowadź wywiad ze świadkiem historii najnowszej lub ważną postacią lokalną

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• określenie celu wywiadu,

• wybór świadka historii zgodnie z założeniami działania,

• przygotowanie się do wywiadu, np. opracowanie pytań czy zasad zachowania,

• przeprowadzenie wywiadu,

• autoryzacja wywiadu (ewentualnie),

• udokumentowanie wywiadu w wybranej formie,

• zaprezentowanie wywiadu na forum klasy lub nauczycielowi.

16. Udział w symulacji obrad organów władz publicznych lub organów organizacji międzynarodowej

XVI. Weź udział w symulacji obrad organów władz publicznych lub organizacji międzynarodowej

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• określenie celu symulacji,

• wybór konkretnego organu i przedmiotu symulacji,

• zaplanowanie i przygotowanie się do symulacji, np. poznanie zasad działania organu,

• odegranie przypisanych ról,

• realizacja planu symulacji.

17. Zorganizowanie udziału w rozprawie sądowej w charakterze publiczności

XVII. Weź udział w rozprawie sądowej jako obserwator

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• samodzielne zorganizowanie udziału w rozprawie sądowej w charakterze publiczności,

• uzyskanie zgody, kiedy taka jest wymagana – przygotowanie odpowiednich dokumentów,

• przygotowanie się do udziału w rozprawie pod względem merytorycznym i formalnym (np. znajomość zasad zachowania, odpowiedni ubiór),

• przedstawienie udziału w formie notatki.

18. Przeprowadzenie analizy dostępności wybranej przestrzeni, usługi lub produktu dla osób z niepełnosprawnościami

XVIII. Sprawdź dostępność wybranej przestrzeni, usługi lub produktu dla osób z niepełnosprawnościami

Wyznaczniki, które można wziąć pod uwagę przy ocenianiu/udzielaniu informacji zwrotnej:

• wybór przestrzeni, usługi lub produktu dla osób z niepełnosprawnościami,

• przygotowanie się do analizy dostępności, np. lista pytań,

• przeprowadzenie analizy,